

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

28.12.2017 № 175-р/к

№ 2/02-102-15

м. Харків

Про закриття провадження у справі

Адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання першого відділу досліджень та розслідувань від 18.12.2017 № 537 про попередні висновки у справі № 2/02-102-15, розпочатої за ознаками вчинення КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» (надалі - КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ») порушення законодавства про захист економічної конкуренції,

ВСТАНОВИЛА:

За результатами розгляду заяв фізичних осіб [REDACTED] від 19.03.2015 (вх. № 1150/П-76), [REDACTED] від 13.05.2015 (вх. № 2042/Ж-162), [REDACTED] від 05.06.2015 (вх. № 2399/О-182), [REDACTED] від 17.06.2015 (вх. № 2567/В-191), [REDACTED] від 01.07.2015 (вх. № 2730/-Д-197), [REDACTED] від 13.07.2015 (вх. № 2836/Щ-212), про порушення КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку постачання теплової енергії, що йде на підігрів води, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження 21.07.2015 № 113-рп/к про початок розгляду справи № 2/02-102-15 (надалі - Справа).

Дії КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» полягають у зобов'язанні споживача розробити проект установки приладу обліку гарячої води та узгодити з КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ».

Бездіяльність КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» полягає у невзятті на абонентський облік прилад обліку гарячої води.

В ході розгляду Справи до територіального відділення з аналогічних питань звернулись фізичні особи [REDACTED] від 25.01.2016 (вх. від 27.01.2016 № 282/С-11); [REDACTED] від 10.08.2016 (вх. № 2391/М-164); [REDACTED]

від 27.10.2015 (вх. від 29.10.2015 № 4475/С-315) та від 27.10.2015 (вх. від 03.11.15 № 4594/С-319) від 26.08.2015 (вх. № 3462/К-258) від 28.07.2015 (вх. від 30.07.2015 № 3136/Б-233); від 23.07.2015 (вх. № 3027/Я-223); від 25.07.2015 (вх. від 28.07.2015 № 3104/Б-229); від 14.09.2015 (вх. 3780/С-274); від 22.07.2015 (вх. від 24.07.2015 № 3050/Б-226); від 14.12. 2016 (вх. № 3694/С-231) та від 03.02.2017 (вх. № 353/С-25), заяви яких приєднані до Справи.

В ході розгляду Справи встановлено наступне.

КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» є юридичною особою, має самостійний баланс, поточні, валютні та інші рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням, кутовий та інші штампи. Дата проведення державної реєстрації 06.07.2001. Ідентифікаційний код - 31557119. Місцезнаходження: 61037, Харківська область, м. Харків, вул. Мефодіївська, 11. Основним видом діяльності КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» є постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря.

Здійснюючи господарську діяльність на ринку постачання теплової енергії, що йде на підігрів води в межах мереж, що ним експлуатуються, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» є суб'єктом господарювання.

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- послуга з постачання теплової енергії, що йде на підігрів води;
- виконавець послуг - КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ».

Споживачами послуг є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати вказані послуги від КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ».

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про тепlopостачання»:

- сфера тепlopостачання - це сфера діяльності з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії споживачам;
- постачання теплової енергії (тепlopостачання) - господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору.

Відповідно до абзацу сьомого статті 6 Закону України «Про природні монополії» до суміжних ринків, що регулюються відповідно до цього Закону, належить виробництво теплової енергії (крім випадків, коли вона використовується виключно для внутрішньовиробничих потреб) в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з виробництва теплової енергії (ліцензійними умовами) та постачання теплової енергії.

Постачання теплової енергії складається з:

- постачання теплової енергії для опалення (централізоване опалення),

- постачання теплової енергії, яка йде на підігрів води (гаряче водопостачання).

Послуга з постачання теплової енергії, яка йде на підігрів води (гаряче водопостачання), в розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром.

Таким чином, товарними межами ринку є постачання теплової енергії, яка йде на підігрів води (гаряче водопостачання).

Територіальними межами ринку є територія міста Харкова, на якій розташовані теплові мережі, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ».

Внаслідок технологічних особливостей постачання теплової енергії, яка йде на підігрів води (гаряче водопостачання), а також враховуючи, що цей ринок перебуває у стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

Отже, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку постачання теплової енергії, яка йде на підігрів води (гаряче водопостачання) в межах мереж, що ним експлуатуються.

1. В ході розгляду Справи встановлено, що КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» протягом 2015 – 2016 років, посилаючись на Державні будівельні норми України (надалі - ДБН) для взяття на абонентський облік засобів обліку гарячої води зобов'язувало споживачів розробляти проекти установки засобів обліку гарячої води та узгоджувати їх з ним. У разі нерозробки та непогодження проекту установки приладу обліку гарячої води з надавачем послуг, КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» відмовляє споживачам у взятті на абонентський облік засобів обліку гарячої води.

Так, КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» зобов'язало листом від 16.02.2015 № 3/П-340/20/18 [REDACTED], листом від 18.03.2015 № 3/Щ-528/20/18 [REDACTED], листом від 29.05.2015 № 365-37/07 [REDACTED], листом від 16.04.2015 № СТИ-117 [REDACTED] листом від 13.07.2015 № 5/С-79/28/18 [REDACTED] листом від 24.07.2015 № 2/Б-2267/20/18 [REDACTED] листом від 13.07.2015 № 628 [REDACTED] листом від 15.07.2015 № 5/Б-2119/20/18 [REDACTED], листом від 24.06.2015 № 1/Б-1930/20/18 [REDACTED], листом від 19.05.2015 № 1/Д-1532/20/18 [REDACTED], листом від 23.04.2015 № 4/О-1117/20/18 [REDACTED], листом від 05.10. 2015 № М-1035/07-17 [REDACTED], листом від 23.11.2016 № О/С-7242/20/18 [REDACTED], які звернулися із заявами щодо взяття на абонентський облік засобів обліку гарячої води, розробити та погодити проект на установку цих засобів.

Відповідно до пункту 1.1. ДБН «Будинки і споруди. Проектування висотних житлових і громадських будинків» ці норми розроблені в розвиток ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки. Основні положення.» і ДБН В.2.2.-9 «Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення» та інших чинних нормативних документів у будівництві і поширюються на проектування нових висотних житлових та громадських будівель.

Норми ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки. Основні положення.» поширюються на проектування нових і реконструкцію житлових будинків з позначкою рівня підлоги верхнього поверху до 73,5 м (як правило, до 25 поверхів включно при висоті поверху 2,8 м): одноквартирні та багатоквартирні, у тому числі спеціалізовані квартирні житлові будинки для осіб похилого віку і сімей з інвалідами та гуртожитки. Вимоги цих норм є обов'язковими для юридичних та фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності на території України незалежно від форм власності та відомчої належності.

Водночас за інформацією КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» споживачі не є юридичними та/або фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності. Будинки, в яких вони мешкають, не є новими та/або реконструйованими житловими будинками з позначкою рівня підлоги верхнього поверху до 73,5 м.

Таким чином, зобов'язання КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» щодо розробки проекту установки приладу обліку гарячої води та узгодження його з ним для взяття на абонентський облік приладів обліку гарячої води, не відповідають вимогам чинного законодавства.

Таким чином, дії КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ», які полягають у зобов'язанні споживача розробити проект установки приладу обліку гарячої води та узгодження його з КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ», містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку постачання теплової енергії, що йде на підігрів води.

Враховуючи зазначене, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» надані рекомендації від 29.12.2016 № 165 - рк/к щодо усунення наслідків вказаних дій, шляхом доведення до відома споживачів порядку взяття на облік приладів обліку гарячої води (надалі – Рекомендації № 165-рк/к).

2. В ході розгляду Справи встановлено, що Заявників за їх зверненням до КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» щодо взяття на абонентський облік приладів обліку гарячої води відповідних дій у встановленій діючим законодавством строк здійснено не було.

Відповідно до підпункту 9 пункту 32 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630, із змінами (надалі – Правила № 630), передбачений обов'язок виконавця забезпечити за заявою споживача постановку квартирної приладу обліку на абонентський облік у тижневий термін з дати подання такої заяви.

Абзацом другим пункту 10 Правил передбачено, що справляння плати за нормативами (нормами) споживання за наявності квартирних засобів обліку без урахування їх показань не допускається.

Отже, КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» необхідно було у тижневий термін з дати подання заяви споживачів поставити квартирний прилад обліку на абонентський облік.

Не постановка КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» на абонентський облік квартирною приладу обліку гарячої води позбавило Заявників та залучених Заявників можливості справляти плату за послуги постачання теплової енергії, що йде на підігрів води з урахуванням показань приладів обліку, що призвело до ущемлення їх інтересів.

Така бездіяльність КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» була б неможливою за умов зазнання ним значної конкуренції на ринках постачання теплової енергії, що йде на підігрів води, адже в такому випадку споживач мав би можливість обирати між кількома виконавцями послуг, і у разі здійснення КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» вказаної бездіяльності, мав можливість обрати іншого виконавця.

Листом від 15.04.2016 № 5/С-2181/16/18 (вх. № 1256) КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» зазначило, що прилад обліку гарячої води фізичної особи [REDACTED] наразі взято на абонентський облік, а також нарахування за послуги з постачання теплової енергії, що йде на підігрів води, здійснюється за фактичними показаннями квартирною приладу обліку гарячої води.

Втім, квартирні прилади обліку гарячої води фізичних осіб [REDACTED] на абонентський облік не взято.

Отже, бездіяльність КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ», яка полягає у не постановці на абонентський облік квартирних приладів обліку гарячої води Заявників та залучених Заявників, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживача, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку постачання теплової енергії, що йде на підігрів води.

Таким чином, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» надані рекомендації від 29.12.2016 № 166 - рк/к щодо припинення вказаної бездіяльності, шляхом постановки на облік приладів обліку квартирних приладів обліку гарячої води [REDACTED]

та прийняття розпорядчого документу, яким посилити контроль за дотриманням працівниками КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» пункту 32 Правил 630 (надалі – Рекомендації № 166-рк/к).

На виконання Рекомендацій № 165-рк/к та 166-рк/к КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» повідомило територіальне відділення, що засоби обліку гарячої води фізичних осіб [REDACTED] взято на абонентський облік.

Разом з цим, КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» зазначило, що засіб обліку гарячої води фізичної особи [REDACTED] не взято на абонентський облік, оскільки засіб обліку гарячої води типу «Архімед» не відповідає метрологічним показникам. В той же час, засіб обліку гарячої води «Архімед» включений до Державного реєстру України вимірювальної техніки. Такі дії, КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» можуть ущемлювати інтереси фізичної особи [REDACTED]. Втім, зазначене питання не є предметом розгляду Справи та розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 20.12.2017 № 184-рп/к виділено в окрему справу № 1/02-98-17.

Враховуючи наведене, Рекомендації № 165-рк/к та № 166-рк/к КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» виконано, порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено.

За таких умов, враховуючи, що у територіального відділення відсутня інформація, яка б свідчила, що дії КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ», які полягають у зобов'язанні споживача розробити проект установки засобу обліку гарячої води та узгодження його в КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ», а також бездіяльність КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ», яка полягає у невзятті на абонентський облік прилад обліку гарячої води, призвела до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, чи завдала значних збитків окремим особам чи суспільству, провадження у справі відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» підлягає закриттю.

Подання про попередні висновки у Справі направлено до КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» та Заявникам разом із супровідними листами від 18.12.2017 № 02-26/1-4205 та № 02-26/1-4206/1-16.

На подання про попередні висновки у Справі КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» та Заявник будь-яких заперечень і зауважень не надали.

Враховуючи наведене, керуючись статтями 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 2/02-102-15.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Гейда І. О.

Члени колегії

Приймак Є.Б.

Аврамова С.П.

Печенізька А.С.

Тевелева Ю.В.